

Nicolas Heyum
Avdelningen för Plan och Miljö
Tfn 076 12 27 457
Nicolas.heyum@miljo.stockholm.se

Till
Till Miljö- och hälsoskyddsnämnden

SLUTRAPPORT FÖR ENERGICENTRUM

– RAPPORT TILL KOMMUNSTYRELSEN OM MILJÖMILJARDSMEDEL

Förslag till beslut

- 1 Godkänna förvaltningens förslag till slutrapport för Energicentrum

Gunnar Söderholm

Gustaf Landahl

Sammanfattning

Energicentrum inrättades i mars 2006 som ett projekt inom Miljömiljarden. Den sista december 2009 avslutas verksamheten efter att ha förlängts ett år. Den totala budgeten har varit 16.150.000 kronor. I stadens budget för 2010 anges att Energicentrum permanentas inom Miljö- och Hälsoskyddsnämnden för att vidare sänka stadens kostnader och CO2-utsläpp. Miljö- och hälsoskyddsnämnden ges i uppdrag att föreslå en modell där finansieringen av Energicentrum kopplas till genomförda energieffektiviseringar och därmed uppnådda kostnadsminskningar. För verksamhetsåret 2010 saknas finansiering.

Målen för Energicentrum har varit att bidra till att staden minskar sin energianvändning med 10 % mellan 2006 och 2011, att lägga grunden för att staden minskar sin energianvändning med 50 % på längre sikt och att kartlägga stadens energianvändning.

För att nå målen har Energicentrum gett stöd åt stadens förvaltningar och bolag inom områden där det funnits stora behov, förmedlat spjutspetskompetens, bistått vid bidragsansökningar samt genom forskning och utveckling.

De områden inom vilka Energicentrum har bedrivit en lång rad projekt har varit nya upphandlingsmetoder, introduktion av ny teknik för vilken staden varit föregångare, energieffektivisering i samband med ombyggnad av miljonprogramsområden och uppföljning, statistik och utvärdering.

Energicentrum har bidragit till arbetet med att nå målet om 10 % energieffektivisering till 2011 och har bidragit till att lägga en god grund till möjligheten att halvera energianvändningen på längre sikt. Målet att skaffa tillförlitlig statistik har bara delvis uppnåtts, bl.a. beroende på att det tar mycket tid och resurser i anspråk att få en rättvisande bild på detaljnivå av energianvändningen. Energicentrum har regelbundet sammanställt och informerat om den totala energianvändningen. Staden bör fortsätta att utveckla energistatistiken, exempelvis genom det integrerade ledningssystemet.

Bakgrund

Effektivare energianvändning och en hållbar energianvändning är strategiska frågor som har stor betydelse för ekonomi och miljö. Studier som genomförts av bl.a.

Energimyndigheten visar att potentialen för energieffektivisering i byggnader ligger mellan 15 och 60 %.

I Stockholm stads budget för 2005 angavs att "Förutsättningar ska undersökas för att inom Miljömiljardens ram inrätta ett energicentrum...". Miljöförvaltningen utvecklade en projektansökan enligt dessa direktiv.

Miljö – och Hälsoskyddsnämnden godkände, vid nämndmöte den 25 januari 2005, förvaltningens ansökan om medel från Miljömiljarden för inrättande av ett energicentrum.

KF beslöt 2005 att bevilja 12 300 000 kronor för projektgenomförande.

Miljömiljardskansliet godkände projekt- och aktivitetsplanerna. Två gånger har förvaltningen gått in med ändringsanmälan med begäran om utökade medel och blivit beviljad 2 600 000 kronor år 2008 och 1 250 000 kronor år 2009. Finansieringen har omfattat tre heltidstjänster samt medel för konsulttjänster motsvarande 6 440 000 kronor. Projektet löpte ursprungligen till den 31 december 2008. En förlängning till och med 2009 beviljades år 2008.

Stockholm stad köpte, vid projektets början, minst 2,7 TWh energi; värme, kyla och el, vilket ungefär motsvarar lika många miljarder kronor.

Målen för Energicentrum var att bidra till målet i Miljöprogrammet att effektivisera energianvändningen med 10 %, att bidra till att effektivisera energianvändningen med 50 % på längre sikt och att kartlägga energianvändningen och sammanställa statistik. Det första målet har Energicentrum bidragit till och även lagt en god grund för att halvera

energianvändningen på längre sikt. Energicentrum har regelbundet kartlagt och sammanställt energianvändningen i staden, men det arbetet behöver utvecklas genom ökad detaljeringsgrad.

I budgeten för 2009 fick Miljö- och Hälsoskyddsnämnden i uppdrag att utreda ett eventuellt permanentande av Energicentrum. Förvaltningen lämnade en utredning med förslag på tre olika alternativ till verksamhet. Det första innebar en budget på 4,0 miljoner kronor, det andra en budget på 6,9 miljoner kronor och det tredje med en budget på 7,8 miljoner kronor. I utredningen redovisades vad Energicentrum dittills åstadkommit, vad Energicentrums kunder/samarbetspartners ansåg om verksamheten och förslag på framtida verksamhetsområden. I kundundersökningen visade det sig att de tillfrågade cheferna överlag var positiva till Energicentrums verksamhet. Nämnden lämnade utredningen utan ställningstagande och ansåg att förslagen var en fråga för kommande budget för staden.

Det framgick i erfarenhetsutbytet med förvaltningar och bolag att det finns många hinder för att nå målen och att stöd behövs. För att nå den fulla potentialen i energieffektivisering behövs extraordinära och långsiktiga insatser.

I stadens budget för 2010 anges att Energicentrum permanentas inom Miljö- och Hälsoskyddsnämnden för att vidare sänka stadens kostnader och CO2-utsläpp. Miljö- och hälsoskyddsnämnden ges i uppdrag att föreslå en modell där finansieringen av Energicentrum kopplas till genomförda energieffektiviseringar och därmed uppnådda kostnadsminskningar. För verksamhetsåret 2010 saknas finansiering.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen anser att Energicentrum har varit viktigt för att staden har kunnat genomföra långtgående energieffektiviseringar, vilket bekräftats av Energicentrums samarbetspartners inom staden genom intervjuundersökningar. Till framgångsfaktorerna hör bl.a. det ömsesidiga förtroende som byggts upp, att Energicentrums uppfattats som oberoende och varit en kanal till marknadens främsta aktörer på området, och att Energicentrum haft stöd av några av Sveriges främsta energiexperter i den referensgrupp som knutits till projektet. Enligt Energimyndigheten genomförs i normala fall inte 85 % av de effektiviseringsåtgärder som är lönsamma. I Stockholms stad har Energicentrums verksamhet bidragit till att lönsamma åtgärder har genomförts.

Energicentrum har initierat åtgärder som påbörjats och som har potential att minska energianvändningen och därmed kostnaderna för staden med 450- 500 miljoner kronor samt bidragit till konvertering av oljepannor som minskat växthusgasutsläppen med ca 15000 ton. Energicentrum har varit en länk för bolag och förvaltningar till teknikföretag och vice versa, som har bidragit till att innovativa clean-tech företag fått möjlighet att utprova ny teknik i stadens verksamheter, t.ex. LED-belysning, driftstyrningsteknik m.m.

Energicentrum har satt igång LED-projekt på ett 15-tal förvaltningar och bolag. Potentialen för besparingar inom belysningsområdet är ca 50- 100 miljoner kronor per år.

Vidare har Energicentrum varit en länk för stadens verksamheter att få tillgång till marknadens främsta konsulter inom energieffektiviseringsområdet.

Nedan anges exempel på vad som genomförts inom ramen för Energicentrums verksamhet:

- Energicentrum har tagit initiativet till olika forsknings- och utvecklingsprojekt. Ett exempel är då Energicentrum lät IVL/KTH ta fram tekniska lösningar för långtgående energieffektivisering i miljonprogramsområden, med upp till 90 % effektiviseringspotential.
- Energicentrum har bistått vid framtagandet av en rad rapporter och analyser, till exempel en studie av stadens solceller, en analys av besparingspotentialen i belysningen i stadens skolor, hur minskat buller och minskat energiläckage kan optimeras i fönster och en forskningsstudie i god inomhusmiljö i kombination med minskad energianvändning.
- Energicentrum har tagit initiativet till en dialoggrupp, Varsam energieffektivisering, vars syfte varit att ta kulturhistorisk hänsyn i samband med energieffektivisering. Projektet har bl.a. resulterat i en rapport med råd för varsam renovering.
- Energicentrum har även stöttat förvaltningar att som hyresgäster minska sin elanvändning i verksamheterna. Den sammanlagda uppskattade besparingspotentialen är 32 miljoner kronor per år för samtliga stadsdelsförvaltningar som är hyresgäster. Uppskattningen bygger på ett pilotprojekt i Bromma Stadsdelsförvaltning. Dessutom har Energicentrum anlitat marknadens främsta energiexperter för att utbilda driftpersonal i stadens verksamheter så att de kan göra effektiviseringar i den dagliga driften. Driftpersonalens kunskap är central för att uppnå mycket kostnadseffektiva besparingar.
- Ett område inom vilket Energicentrum har lagt mycket resurser är statistikuppföljning. Stadens uppföljningssystem för energianvändning har blivit bättre, men behöver utvecklas ytterligare.
- Energicentrum har samordnat framtagandet av en avtalsmodell mellan hyresgäster och bostadsbolag för individuell mätning och debitering av varmvatten. Denna åtgärd beräknas spara 15 % energi, eller årliga minskade kostnader med 50 miljoner kronor.

En mer utförlig beskrivning av verksamheten återfinns i slutrapporten för Energicentrum, som biläggs detta ärende.

Förvaltningen kan konstatera att även andra kommuner i landet, exempelvis Piteå och Gotland, också har insett värdet av egna energicentra och därför satt igång verksamheter liknande Stockholms och med snarlika budgetar.

Slutligen anser förvaltningen att Energicentrum varit en mycket kostnadseffektiv verksamhet som genom att ha kostat 4 miljoner kronor per år bidragit till mångdubbelt större besparingar, liksom till att få tillgång till EU-medel och statliga medel genom att ha hjälpt bolagen och förvaltningarna att söka dessa medel.

Förvaltningen anser att det är positivt att Energicentrum i budgeten för 2010 permanentas som verksamhet, men att finansieringsfrågan måste lösas. Om staden ska kunna fortsätta med storskalig energieffektivisering bedömer förvaltningen att det behövs en verksamhet som Energicentrum.

Slut

Bilagor

Bilaga 1 Slutrapport för Energicentrum med bilagor |